



# AR POKYČIAI ŠVIETIME LEMIA GERESNIUS MOKINIŲ PASIEKIMUS

2020 m. rugsėjo 14 d.

Nr. VAE-11

## SANTRAUKA

### Audito svarba

Europos Komisijos, Ekonominio bendradarbiavimo plėtros organizacijos ir Valstybės kontrolės – aukščiausios audito institucijos – atliktų auditų rezultatai<sup>1</sup> rodo, kad Lietuvoje neužtikrinamas tolygiai kokybiškas ugdymas visiems mokiniams. Dėl mažėjančio mokyklinio amžiaus vaikų skaičiaus valdžios institucijoms sunku valdyti šalies mokyklų tinklą. Sunkiai sekasi papildyti mokytojų gretas dėl nepatrauklių darbo sąlygų ir neapibrėžtumo<sup>2</sup>. Europos Komisija pabrėžia, kad labai svarbu užtikrinti švietimo ir mokymo sistemos kokybę ir efektyvumą. Besimokančiųjų visų lygmenų švietimo įstaigose skaičius toliau mažėja, tačiau švietimo sistemos prisitaikymo prie pokyčių tempas nėra pakankamas. Tarp miesto ir kaimo yra didelių skirtumų, susijusių su kokybišku švietimo paslaugų prieinamumu ir mokymosi rezultatais apskritai. Todėl reikia efektyviau organizuoti švietimo įstaigų tinklus, gerinti kokybę ir užtikrinti didesnį prieinamumą nepalankioje padėtyje esančioms grupėms<sup>3</sup>.

Tarptautiniai mokinių pasiekimų tyrimai<sup>4</sup> ir nacionaliniai mokinių pasiekimų patikrinimai<sup>5</sup> rodo, kad dešimtmečiais nemažėja skirtingos socialinės, ekonominės ir kultūrinės aplinkos, miesto ir kaimo mokyklas lankančių mokinių pasiekimų atotrūkis. Atlikę ikimokyklinio ugdymo auditą<sup>6</sup> nustatėme, kad neišnaudojamos jo galimybės, nes 36 proc. socialinę riziką patiriančių

<sup>1</sup> Valstybinių auditų ataskaitos: 2016-11-30 Nr. VA-P-50-4-26 „Švietimo stebėseną“, 2017-11-28 Nr. VA-2017-P-50-1-20 „Ar gali gerėti Lietuvos mokinių pasiekimai“ ir 2018-09-27 Nr. VA-2018-P-9-1-7 „Ar išnaudojame ikimokyklinio ugdymo galimybes sėkmingesnei vaikų ateičiai užtikrinti“.

<sup>2</sup> Valstybinio audito ataskaita, 2018-09-27 Nr. VA-2018-P-9-1-7.

<sup>3</sup> European Commission, Commission Staff Working Document „Country Report Lithuania 2019“, 2019, 5 psl.

<sup>4</sup> Trends in International Mathematics and Science Study (TIMSS); Programme for International Student Assessment (PISA).

<sup>5</sup> Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimas (PUPP) ir Nacionalinis mokinių pasiekimų patikrinimas (NMPP).

<sup>6</sup> Valstybinio audito ataskaita, 2018-09-27 Nr. VA-2018-P-9-1-7.

šeimų vaikų nėra ugdomi pagal ikimokyklinio ugdymo programas, taip nesudaromos vienodos galimybės pasirengti formaliajam ugdymui ir pasiekti geresnių rezultatų ateityje.

2015 m. nuspręsta<sup>7</sup> tobulinti bendrojo ugdymo mokyklų finansavimo modelį, kuris turėjo būti pagrįstas klasės (grupės) krepšelio principu. Naujas modelis pradėtas taikyti 2018-09-01 ir pagal jį didžioji lėšų dalis (skirta ugdymo planus įgyvendinančių mokytojų ir kitų specialistų darbo užmokesčiui mokėti) apskaičiuojama atsižvelgiant į konkrečioje mokykloje sukomplektuotų klasių skaičių. Vienas Vyriausybės 2016–2020 m. programos įgyvendinimo plano darbų švietimo srityje – etatinio mokytojų darbo apmokėjimo tvarkos parengimas ir įgyvendinimas, siekiant sukurti patrauklias jų karjeros sąlygas<sup>8</sup>.

Siekdama įvertinti, kokią įtaką švietimo srities finansavimo modelių keitimai turi ugdymo kokybei, ar ugdymo įstaigos praktikoje tinkamai taiko etatinio darbo apmokėjimą reglamentuojančius teisės aktus, kas trukdo įgyvendinti valstybinių auditorių teiktas rekomendacijas, aukščiausioji audito institucija atliko švietimo sistemos pažangos vertinimo auditą.

## Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar užtikrinama ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo pažanga. Ją vertinti pasirinkome pagal ugdymo kokybės vertinimo rodiklį – mokinių ugdymosi rezultatus<sup>9</sup>.

Audituojamas 2016–2019 m. laikotarpis, tačiau, siekdami tiksliau įvertinti, naudojome ir ankstesnių bei 2020 m. duomenis. Nagrinėjant pedagogų darbo užmokesčio klausimus, buvo vertinami 2019 m. duomenys, nes nuo 2019-09-01 taikomas patobulintas etatinio apmokėjimo modelis.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar rezultatyvus ugdymo įstaigų lėšų panaudojimas;
- ar švietimo veikla organizuojama siekiant tolygiai gerinti mokinių pasiekimus;
- ar pedagoginiams darbuotojams už darbą atlyginama laikantis teisės aktų reikalavimų.

Audituojamas subjektas – Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, dalyvaujanti formuojant, vykdanči ir užtikrinanti valstybinę švietimo politiką, atsakanti už švietimo kokybę, koordinuojanti savivaldybių administracijų švietimo padalinių veiklą įgyvendinant švietimo politiką.

Duomenis rinkome iš Nacionalinės švietimo agentūros, 60 savivaldybių, 60 atsitiktų mokyklų, diskutavome su ministerijos ir jai pavaldžių institucijų atstovais. Atlikome bandomąją tėvų, turinčių mokyklinio amžiaus vaikų, internetinę apklausą.

<sup>7</sup> Seimo 2015-03-19 sprendimas Nr. XII-1557 „Dėl bendrojo ugdymo mokyklų finansavimo modelio tobulinimo“.

<sup>8</sup> Vyriausybės 2017-03-13 nutarimu Nr. 167 patvirtinto Vyriausybės programos įgyvendinimo plano 2.3.4 darbas „Švietimo ir mokslo finansavimo pertvarka“.

<sup>9</sup> Tarptautinius: *Trends in International Mathematics and Science Study (TIMSS)*, *Programme for International Student Assessment (PISA)* ir nacionalinius: Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo (PUPP) ir Nacionalinio mokinių pasiekimų patikrinimo (NMPP) rezultatus.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“ (48 psl.).

## Audito apribojimai

Kadangi nuo 2020-03-16 Lietuvoje buvo paskelbtas ir įvestas karantinas<sup>10</sup>, audito metu buvo ribotos galimybės rinkti informaciją iš vertintų savivaldybių ir mokyklų. Dėl paskelbto karantino negalėjome nuvykti į 36-ias vertintas mokyklas ir 2 savivaldybes. Iki karantino išsiuntėme klausimynus, kuriuos užpildė 51 savivaldybė<sup>11</sup> (iš 60) ir 57 mokyklos<sup>12</sup> (iš 60). Ne visos klausimynus užpildžiusios savivaldybės ir mokyklos atsakė į visus klausimus, ataskaitoje pateikiame atsakiusių į konkrečius klausimus skaičių.

## Pagrindiniai audito rezultatai

Ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo pažanga nepakankama. Mokinių ir ugdymo įstaigų skaičius mažėja, švietimui skiriamas finansavimas auga, bet palankioje ir nepalankioje socialinėje, ekonominėje, kultūrinėje aplinkoje augančių ir miesto bei kaimo mokyklas lankančių mokinių pasiekimų atotrūkis reikšmingai nemažėjo. Šalyje nebuvo numatytų priemonių pasiekimų atotrūkiui mažinti ir užtikrinti tolygų kokybišką ugdymą inicijuotas „kokybės krepšelio“ projektas, tačiau jų įgyvendinimo rezultatai paaiškės vėliau. Nepakankamai išnaudojamas ikimokyklinis ugdymas, pagal šio ugdymo programas ugdomi ne visų socialinę riziką patiriančių šeimų vaikai. Ne visos mokyklos stebi individualią mokinio pažangą, nėra pakankamai aprūpintos šiuolaikinėmis priemonėmis, ne visada teikia pagalbą (konsultacijas) mokiniui ir imasi priemonių didinti įtraukųjį ugdymą. Patobulintos pedagogų darbo apmokėjimą reglamentuojančių teisės aktų nuostatos nepakankamai užtikrina jų taikymo aiškumą ir skaidrumą.

### 1. Mokinių pasiekimų atotrūkis nemažėja

- Tarptautinių mokinių pasiekimų tyrimų (PISA ir TIMSS) ir nacionalinių (PUPP ir NMPP) patikrinimų rezultatai bei auditorių analizė rodo, kad mokinių pasiekimai audituojamu laikotarpiu iš esmės nepakito ir pasiekimų atotrūkis išliko stabilus. Dėl to bendrai negerėja šalies mokinių pasiekimai. Didelę įtaką pasiekimų atotrūkiui daro socialinė, ekonominė, kultūrinė mokinio aplinka ir mokyklos, kurią lanko, teritorija (didmiesčio, miesto, kaimo). Apie mokinių iš skirtingos socialinės ekonominės aplinkos pasiekimų atotrūkį tyrėjai kalba nuo 1995 m., tačiau veiksmingų jį mažinančių priemonių šalyje nėra numatyta. Nesiimant konkrečių sisteminių priemonių atotrūkiui mažinti, nebus užtikrintas kryptingas mokinių pasiekimų bendro lygio didinimas (1.1 poskyris, 15 psl.).

<sup>10</sup> Vyriausybės 2020-03-14 nutarimas Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“.

<sup>11</sup> Atitinkamai skirtinguose ataskaitos skyriuose galėjome remtis skirtingu skaičiumi savivaldybių, pateikusių atsakymus: 1.3 sk. remtasi 48 savivaldybių duomenimis, nes 3 užpildė tik dalį klausimynų.

<sup>12</sup> Atitinkamai skirtinguose ataskaitos skyriuose galėjome remtis skirtingu skaičiumi mokyklų, pateikusių atsakymus: 1.2 sk. – 53 mokyklų, nes 4 užpildė tik dalį klausimynų; 1.3 sk. – 50 mokyklų, nes 7 užpildė tik dalį klausimynų; 1.4 sk. – 56 mokyklų, nes 1 užpildė tik dalį klausimynų; 2.2 sk. – 53 mokyklų, nes 4 užpildė tik dalį klausimynų; 2.3 sk. (klausimai apie IKT) – 54 mokyklų, nes 3 užpildė tik dalį klausimynų; 2.4 sk. – 53 mokyklų duomenimis, nes 4 užpildė tik dalį klausimynų.

- Iš valstybės biudžeto skiriamas finansavimas mokykloms audituojamu laikotarpiu išaugo apie 20 proc., tačiau kokybės gerinimui (pedagogų kvalifikacijos tobulinimui ir mokymo priemonėms) skiriama lėšų dalis nuo 2017 m. sumažėjo 13 proc. ir 2019 m. bendrose mokymo lėšose sudarė tik 1,9 proc. Savivaldybių biudžetų skiriamas finansavimas aplinkai (mokyklų ūkiui) išlaikyti audituojamu laikotarpiu išaugo 17,5 proc. Tarp skirtingų savivaldybių šių išlaidų dalis, tenkanti vienam mokiniui, skiriasi iki 4,3 karto (nuo 426,30 iki 1 813,99 Eur per metus). Bendrai mokyklų biudžetuose aplinkos (ūkio) išlaidų dalis kasmet augo apie 1 proc. punktą ir 2019 m. sudarė 32 proc. Augantis švietimo finansavimas iš valstybės ir savivaldybių biudžetų ir finansavimo pokyčiai neturėjo reikšmingos teigiamos įtakos mokinių pasiekimams (1.2 poskyris, 18 psl., ir 1.3 poskyris, 20 psl.).
- Nuo 2016 m. jungtinių klasių dalis sumažėjo 21 proc.: jos sudarė apie 6–7 proc. visų bendrojo ugdymo mokyklų klasių. 19 proc. visų šių klasių suformuota iš 3 ir daugiau klasių. 11 iš 56 vertintų mokyklų jungtinių klasių komplektų dalis sudarė daugiau nei 20 proc. bendro klasių komplekto skaičiaus. Be to, 8 iš 56 (14 proc.) vertintų mokyklų, nepriklausomai nuo to, ar turi jungtinių klasių, ar ne, nurodė, kad jungia mokomųjų dalykų pamokas, skirtingo amžiaus ir lygio mokinių klasėms. Jungiant klases ir pamokas, nesudaromos galimybės mokiniams užtikrinti tolygiai kokybišką ugdymą (1.4 poskyris, 22 psl.).
- Savivaldybių, kuriose yra mokyklų, turinčių nesukomplektuotų klasių, dalis sumažėjo 12 proc. (2018 m. buvo 52, o 2019 m. – 46). 2019 m. net 46-ių (77 proc.) savivaldybių mokyklos turėjo tokių klasių. Nustatėme, kad 2019–2020 m. m. papildomą finansavimą šioms klasėms skyrė mažiau nei trečdalis lėšas turėjusių skirti savivaldybių ir jų skirtos lėšos nepatenkino poreikio. Neskiriant papildomo finansavimo nesukomplektuotoms klasėms, neužtikrinamas tolygiai kokybiškas ugdymas (1.4 poskyris, 22 psl.).

## 2. Vertintų švietimo veiklų organizavimas nepakankamai orientuotas gerinti mokinių pasiekimus

- Vaikų, kurie auga šeimose patiriančiose socialinę riziką ir nėra ugdomi pagal ikimokyklinio ugdymo programas, dalis 2019 m. išaugo 12 proc. punktų. Net 31 iš 50 (62 proc.) vertintų savivaldybių 2019 m. privalomo ikimokyklinio ugdymo neskyrė nė vienam vaikui. Vežiamųjų ikimokyklinio amžiaus vaikų (iki 5 m.) padaugėjo beveik du kartus (1,8 karto). Įvertinę 41 savivaldybės pateiktus duomenis nustatėme, kad 2019–2020 m. m. buvo nevežama apie 64 proc. vaikų, kuriems ši paslauga būtų reikalinga. Neužtikrinant, kad visi vaikai iš šeimų, kurios patiria socialinę riziką, būtų ugdomi pagal ikimokyklinio ugdymo programas, nesudaromos vienodos galimybės ateityje jiems pasiekti geresnių ugdymosi rezultatų (2.1 poskyris, 24 psl.).
- Daugėja mokyklų (2017 m. 7 iš 41, o 2020 m. – 38 iš 47), kurios stebi ne tik pažymių pokytį, bet ir individualią mokinio pažangą, tačiau 6 iš 53 iš viso nestebi, taigi ir neišnaudoja individualios mokinio pažangos duomenų pasiekimams gerinti (2.2 poskyris, 26 psl.).
- Per mažas Lietuvos mokyklos aprūpinimo šiuolaikinėmis ugdymo priemonėmis (informacinėmis, komunikacinių technologijų ir gamtos mokslų laboratorijomis) mastas. Mokyklose vienas kompiuteris 2019 m. teko vidutiniškai 5 mokiniams, o 53 vertintose mokyklose – 9. Duomenų apie asmeninius mokinių kompiuterius ir prieigą prie interneto nei mokyklos, nei savivaldybės nerinko ir, šalyje paskelbus karantiną, kilo sunkumų aprūpinant mokinius nuotoliniam mokymui(si) būtina įranga. Iš 57 vertintų mokyklų gamtos mokslų laboratorijas turi tik 12 ir tai yra didelės ir vidutinės

mokyklos. Neužtikrinant visiems mokiniams prieigos prie šiuolaikinių mokymo(si) priemonių, sunku tikėtis jų pasiekimų pažangos (2.3 poskyris, 27 psl.).

- Konsultacijų poreikio netenkina 5 iš 53 vertintų mokyklų. Atokiau nuo mokyklos gyvenantys mokiniai ne visada turi galimybę lankyti konsultacijas po pamokų, nes jų metu yra išvežami namo. Korepetitorių paslaugomis naudojasi visų klasių mokiniai – nuo pradinukų iki gimnazistų, dažniau didžiuosiuose miestuose. 2019 m. atlikta mokinių (dešimtokų ir dvyliktokų) ir tėvų apklausa<sup>13</sup> ir auditorių atlikta bandomoji internetinė tėvų, turinčių mokyklinio amžiaus vaikų, apklausa<sup>14</sup> parodė, kad su korepetitoriais mokosi apie 30 proc. mokinių. Neužtikrinant konsultacijų visiems mokiniams, kuriems jų reikia, neišnaudojamos galimybės mažinti pasiekimų atotrūkį, o korepetitorių pasitelkimas dar labiau didina socialinę riziką patiriančių ir nepatiriančių mokinių pasiekimų atotrūkį (2.4 poskyris, 29 psl.).
- Specialiosiose ugdymo įstaigose besimokančių mokinių dalis 2019 m. sudarė 1,13 proc. ir nekito per visą audituojamą laikotarpį (2016 m. – 1,1 proc.), tad Valstybinėje švietimo strategijoje<sup>15</sup> numatytas siekis, kad 2022 m. šiose mokyklose mokytųsi 0,5 proc. mokinių, gali būti nepasiektas. Be to, nebus pasiektas ir Vyriausybės<sup>16</sup> siekis 2020 m. turėti 75 proc. išskaidytų specialiųjų mokyklų (atsižvelgiant į tai, kad 2020 m. jų turėtų būti 11, o yra 40) (2.5 poskyris, 31 psl.).

### 3. Mokytojų darbo apmokėjimą reglamentuojančių teisės aktų nuostatos nepakankamai užtikrina taikymo aiškumą ir skaidrumą

- Skiriant papildomą finansavimą ir įsigaliojus darbo apmokėjimo įstatymo pakeitimams, sudarytos prielaidos pasiekti Vyriausybės programoje numatytą tikslą<sup>17</sup>, kad mokytojo vidutinis darbo užmokestis 2020 m. sudarytų 1 289 Eur (įskaitant mokesčius). Uždirbti tokio dydžio atlygį gali tik visu (1 512 val. per mokslo metus) ar didesniu darbo krūviu dirbantys mokytojai. Taip Lietuvoje 2019 m. dirbo 35 proc. bendrojo ugdymo mokyklų mokytojų. Mažos mokyklos turi mažesnes galimybes užtikrinti visą darbo krūvį pedagogams ir sudaryti patrauklesnes darbo sąlygas. 2019 m. 21-oje didelėje vertintoje mokykloje mokytojų, dirbančių visu darbo krūviu ir daugiau, buvo 56,2 proc., o 10-yje mažų mokyklų – 23,4 proc. Buvo siekiama pritraukti jaunų pedagogų, tačiau jų dalis nuo 2016 m. kasmet mažėja, 2019 m. buvo 3,47 proc. ir nesiekė EBPO vidurkio (10 proc.) (3.1 poskyris, 33 psl.).
- Apie 90 proc. iš valstybės biudžeto skirtų dotacijų ugdymo reikmėms panaudojama mokytojų ir pedagoginį darbą dirbančių darbuotojų darbo užmokesčiui mokėti (2019 m. – apie 622 mln. Eur). 2018 m. įvesto etatinio mokytojų darbo apmokėjimo reglamentavimas 2019 m. iš esmės buvo peržiūrėtas ir patikslintas. Galiojantys teisės aktai nenustato mokytojo etato (darbo krūvio sandaros) sudarymo principų tais atvejais, kai mokytojai dirba didesniu ar mažesniu nei 1 etatas darbo krūviu, nors tai aktualu daugiau nei 65 proc. mokytojų. Mokykloms suteikta teisė savarankiškai apsispręsti dėl laiko paskirstymo mokytojo atliekamoms veikloms mokyklos

<sup>13</sup> Prieiga per internetą: <https://strata.gov.lt/images/tyrimai/2020-metai/svietimo-politika/20200427-studiju-pasirinkimas-ataskaita.pdf>.

<sup>14</sup> Atkreipiame dėmesį, kad auditorių atlikta apklausa nėra reprezentatyvi, kuri leistų daryti tiksliai išvadą apie korepetitorių paslaugų mastą ir poreikį, nes ji nebuvo atsitiktinė, joje nedalyvavo tėvai, neturintys prieigos prie interneto.

<sup>15</sup> Seimo 2013-12-23 nutarimu Nr. XII-745 patvirtintos Valstybinės švietimo 2013–2022 m. strategijos priedo 25 p.

<sup>16</sup> Vyriausybės 2017-03-13 nutarimu Nr. 167 patvirtintas Vyriausybės programos įgyvendinimo planas, 2.2.3 darbas.

<sup>17</sup> Ten pat, 2.3.4 darbas.

bendruomenei ir profesiniam tobulėjimui, pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų didinimo ir kt., tačiau daugiau kaip 45 proc. audituotų mokyklų nustatyta trūkumų: vidaus teisės aktuose nenustatyti kriterijai, reikalingi objektyviems sprendimams dėl mokytojų darbo užmokesčio nustatymo pagrįsti, darbo krūvio sandarą pagrindžiančiuose dokumentuose nenurodomos konkrečios veiklos, už kurias mokytojui mokamas atlygis (3.2 poskyris, 35 psl.).

- Šiuo metu nepakanka ministerijos parengtų automatizuotų priemonių mokytojų darbo krūviui nustatyti ir darbo užmokesčiui apskaičiuoti. Mokytojų darbo krūvio sandaros dokumentų standartizavimas, gerosios praktikos pavyzdžiai mokyklų vidaus teisės aktams parengti, konsultacijos ir informacija apie teisės aktų reikalavimų taikymą konkrečiose praktinėse situacijose sumažintų administracinę naštą mokykloms ir užtikrintų vienodą teisės aktų nuostatų supratimą ir tinkamą jų taikymą (3.3 poskyris, 39 psl.).

## Rekomendacijos

Siekiant, kad šalies mastu ugdymo kokybė gerėtų ir būtų tolygesnė, mokinių pasiekimai nepriklausytų nuo jų socialinės, ekonominės, kultūrinės padėties ir nuo to, kaime ar mieste, didelės ar mažos ugdymo įstaigos jie lanko, teikiame rekomendacijas.

### Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai

1. Siekiant mažinti mokinių pasiekimų skirtumus, suplanuoti ir įgyvendinti priemones, skirtas mokinių pasiekimų atotrūkiui mažinti. Tarp priemonių numatyti ir skirti lėšų:
  - 1.1. kokybiškam kompiuterinės įrangos ir ryšio ilgalaikiam palaikymui (2-asis audito rezultatas);
  - 1.2. laboratorijų prieinamumui visiems mokiniams, kad gamtos mokslų praktines užduotis visi galėtų atlikti laboratorijose (pvz., įsirengusios šiuolaikines laboratorijas mokyklos turėtų jomis leisti naudotis visiems savivaldybės mokiniams) (2-asis audito rezultatas);
  - 1.3. stiprinti mokyklų gebėjimus vertinti individualią mokinio pažangą mokyklose (2-asis audito rezultatas);
  - 1.4. užtikrinti konsultacijų prieinamumą visiems mokiniams, kuriems jų reikia (2-asis audito rezultatas).
2. Siekiant užtikrinti tolygiai kokybišką ugdymą ir efektyvesnį išteklių naudojimą, numatyti priemones, įpareigojančias ugdymo procesą organizuoti taip, kad nebūtų bent jungtinių 5–8 klasių ir jungtinių privalomų dalykų pamokų, jeigu neužtikrinama mokinių pažanga (1-asis audito rezultatas).
3. Siekiant labiau išnaudoti ikimokyklinį ugdymą, mažinant mokinių ugdymosi rezultatų atotrūkį, ypač vaikų, augančių šeimose, kurios patiria socialinę riziką, imtis priemonių, kurios padėtų užtikrinti ikimokyklinį ugdymą vaikams, kurie gyvena nutolusiose vietovėse (pvz.: vežiojimas ir kt.) (2-asis audito rezultatas).
4. Siekiant, kad mokytojų darbo apmokėjimą reglamentuojančių teisės aktų nuostatos būtų aiškios ir vienodai taikomos mokyklose:

- 4.1. reglamentuoti mokytojo darbo krūvio sandaros principus (valandų proporcijas (jų intervalus) ir bendrus minimalaus valandų skaičiaus nustatymo principus privalomoms atlikti veikloms bendruomenei ir profesiniam tobulėjimui) tais atvejais, kai nustatoma didesnė ar mažesnė nei viso darbo krūvio (1 512 val.) metinė valandų norma (3-iasis audito rezultatas);
- 4.2. teikti pagalbą įgyvendinant teisės aktų nuostatas (parengti darbo krūvio sandaros formavimo standartizuotas ir (ar) automatizuotas priemones, teikti išaiškinimus dėl teisės aktų reikalavimų taikymo konkrečiose praktinėse situacijose, skelbti gerosios praktikos pavyzdžius rengiant mokyklų darbo apmokėjimo sistemas, darbo krūvių sandaras). (3-iasis audito rezultatas).

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (42 psl.).

Audito metu ministerijai papildomai rekomendavome<sup>18</sup> nustatyti reikalavimus savivaldybių tvirtinamoms mokymo lėšų paskirstymo tvarkoms; tikslinti reikalavimus, nustatančius mokykloms pareigą skirti lėšas atitinkamoms reikmėms laikantis nustatytų dydžių (40 ir 80 proc.); sukongretinti išlaidas, kurias leidžiama mokykloms apmokėti iš valstybės biudžeto skirtų dotacijų (šią rekomendaciją ministeriją planuoja<sup>19</sup> įgyvendinti iki 2021-12-31, t. y. patikslinti Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašą). 12-ai mokyklų rekomendavome patvirtinti ar tikslinti vidaus teisės aktuose nustatytus darbo krūvio sandarų sudarymo principus, 29-ioms mokykloms teikėme pastebėjimus dėl kitų nustatytų trūkumų šalinimo: darbo apmokėjimo nuostatų tikslinimo, mokytojų darbo krūvių sandaros dokumentų įforminimo (rekomendacijas jos įgyvendins 2020 m. liepos–rugsėjo mėn.<sup>20</sup>).

<sup>18</sup> Valstybės kontrolės 2020-07-07 raštas Nr. SD-(9-9.3.1-E-6057)-547 „Dėl audito rezultatų (mokymo lėšų aprašo tikslinimo)“.

<sup>19</sup> Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos 2020-08-05 raštas Nr. SR-3592 „Dėl audito rezultatų (mokymo lėšų aprašo tikslinimo)“.

<sup>20</sup> 41 mokyklai raštai išsiųsti 2020 m. gegužės–liepos mėn., teiktų rekomendacijų įgyvendinimo laikotarpis nurodytas remiantis mokyklų atsakymais.